

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: H. L.
st. přísl. X
bytem X

zastoupen: Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: Ministerstvo zahraničních věcí ČR
sídlem Hradčanské náměstí 5, 118 00 Praha 1

za účasti: H. L.
bytem X

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2025, č.j. 300523-1/2025-MZV/VO

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2025, č.j. 300523-1/2025-MZV/VO **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci na náhradě nákladů řízení částku **3 000 Kč**, a to ve lhůtě do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 1. 2022, č.j. 300848-2/2022-VO (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto na základě nového posouzení důvodů neudělení víza podle ustanovení § 180e odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPC“) tak, že rozhodnutí Velvyslanectví ČR v Tunisu (dále jen „prvostupňový orgán“) bylo shledáno v souladu s ustanovením § 20 odst. 5 písm. e) ZPC.

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci napadeného rozhodnutí nejprve obecně uvedl, že prvostupňový orgán je v souladu s bodem 28 preambule směrnice 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států a čl. 35 směrnice oprávněn zjišťovat, zda uzavření manželství nebylo pouhým prostředkem k získání práva pobývat na území jiného státu a požívat plnění s tím spojená.
3. Žalovaný dále poukázal na doporučení Komise k lepší transpozici a aplikaci směrnice 2004/38/ES (Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě Evropské Unie ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 final), které vycházelo rovněž ze Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU. MZV nejprve v souladu s bodem 4.2. Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 final zkoumalo, zda existují indikativní kritéria, která poukazují na to, že zneužití práv Společenství je nepravděpodobné. Kromě toho poukázal i na prováděcí rozhodnutí Komise C (2020) 395 final, které upřesňuje pokyny pro zastupitelské úřady členských zemí v souvislosti s udělováním víz, zejm. jeho třetí část (Zvláštní pravidla vztahující se na žadatele, kteří jsou rodinnými příslušníky občanů EU nebo švýcarských občanů).
4. Tzv. pozitivní a negativní indikativní kritéria sloužící jako vodítko ke zjištění, zda se jedná o účelový sňatek, tvoří jeden ucelený soubor, přičemž je třeba se věnovat okolnostem každého jednotlivého případu. Důkazní břemeno ohledně účelovosti manželství nese zastupitelský úřad. V první řadě žalovaný konstatoval, že prvostupňové rozhodnutí je přezkoumatelné.
5. Žalovaný zkoumal tato kritéria a dospěl k následujícím závěrům. V první řadě se zabýval tím, zda by žalobce mohl bez problémů získat právo pobytu sám. Konstatoval, že žalobce nemá v zemi původu dlouhodobé a systematicky budované profesní zázemí, které by se opíralo o odbornou kvalifikaci. Žalobce má pouze základní vzdělání, pracuje jako sezónní zaměstnanec (barman).
6. Žalovaný dále hodnotil příjmové a majetkové poměry žalobce. Žalobce žije v pracovní sezóně v pronajatém bytě a mimo sezónu pak se svou rodinou, kdy žije především z úspor. Žádný vlastní majetek žalobce nevlastní. Má bankovní účet, ovšem doložil pouze obraty z období listopadu 2024, kdy již měl v běhu řízení o žádosti. Žalobce nemá v zemi původu žádné pevnější vazby či závazky, které by jej motivovaly k návratu. Z uvedeného žalovaný dovozuje, že žalobce měl ekonomickou motivaci na získání práva pobytu a pohybu v Evropské unii, neboť standardní schengenské vízum by mu muselo být zamítnuto.

7. Žalovaný poukázal na to, že správní orgány mají poznatky o typickém *modu operandi* v obdobných případech (seznámení páru v severoafrickém letovisku, navázání vztahu s příslušníkem personálu a následné uzavření sňatku). Dále poukázal i na to, že Tunisko je migračně rizikovou zemí, což zaznamenávají všechny členské státy EU. Prvostupňový orgán je také nejvytíženějším zastupitelským úřadem ČR v oblasti Středomoří co do žádostí rodinných příslušníků občanů EU. Žalobce tedy splňuje znaky „migračně rizikového cizince“.
8. Podle žalovaného nelze konstatovat, že byl pár před sňatkem v dlouhodobém vztahu. Žalobce oslovil svoji budoucí manželku na její dovolené dne 22. 9. 2023, kde pracoval jako barman. Mezi partnery byla od počátku jazyková bariéra (žalobce umí anglicky, ale jeho manželka moc ne), takže se dorozumívali přes překladáč. První cílená návštěva manželky v Tunisku proběhla v období od 12. 2. 2024 do 4. 4. 2024, kdy již byli manželé zasnoubení online. Na další vývoj vztahu nelze usuzovat ani z fotografií založených ve správním spisu, které mají omezenou vypovídací hodnotu. Žalovaný dovodil, že sňatek byl uzavřen po cca dvou týdnech prvního cíleného setkání páru, přičemž manželé se před svatbou nikdy cíleně nesetkali. Svatba proběhla v úzkém okruhu osob dne 2. 3. 2024 (z ČR žádní hosté nepřijeli), byla vedena v arabštině a tlumočena do češtiny skrze Google překladáč. Podle žalovaného scházela slavnostní forma svatby, což potvrzuje, že účelem sňatku byla pouze formalita poskytující žalobci kýžený status rodinného příslušníka občana EU.
9. Po svatbě se manželé viděli jen jednou (v říjnu 2024 na 9 dnů). Z toho nelze dovozovat dlouhodobost vztahu ani jeho intenzitu. Manželství bylo uzavřeno, aniž by se partneři dostatečně znali. Všechny informace nenasvědčují snaze o vedení společné domácnosti. Frekvenci vzájemné komunikace po sociálních sítích lze sice považovat za přiměřenou, ale obsahově je spíše povrchního charakteru a nenasvědčuje potřebě řešit každodenní problémy manželského života.
10. Stran dalších *pozitivních indikativních kritérií* žalovaný zmínil absenci společného finančního závazku, krátkou dobu trvání manželství. Souhrnně konstatoval, že většina pozitivních kritérií nebyla naplněna.
11. Dále se žalovaný zabýval tzv. *negativními indikativními kritérii*, která v případě svého naplnění poukazují na možný úmysl zneužití práv, a tedy účelový charakter manželství. Žalovaný především opětovně zmínil, že na svatbě se pár dohodl ještě před prvním cíleným osobním setkáním (nepočítaje v to první setkání a seznámení obou partnerů). Partneři neřešili běžné záležitosti každodenního života a společnou domácnost rovněž ne. Rodinný život páru tedy není rozvíjen.
12. Mezi partnery jsou dále určité neshody týkající se osobních údajů či důležitých osobních informací, které se jich týkají a které jsou podrobně rozebrány v prvostupňovém rozhodnutí. Především žalobce nevěděl o tom, že jeho manželka je poživatelkou invalidního důchodu na potíže spojené s pohybovým aparátem. Dále se neshodují v tom, kdy proběhla žádost o ruku (online v prosinci 2023, anebo na pláži v únoru 2024). Žalobce se dále podívoval nad tím, proč mají rozdělený majetek. Z toho žalovaný dovodil, že si manželé nejsou vědomi vzájemných majetkových poměrů. Neshodují se ani v otázce, zda proběhly tradiční tuniské zásnuby či nikoliv. Žalovaný poznamenal, že pokud by se jednalo o plnohodnotný svazek, kde existuje společná komunikační báze, pak by měl žalobce nepochybně mnohem více informací. Shoda nepanuje ani v otázce

společných plánů do budoucna, v otázce budoucího zaměstnání žalobce spoléhá zcela na svou manželku, že mu práci domluví v domově důchodců. Podle žalovaného ale je možnost žalobce integrovat se do odlišného prostředí velmi nízká, neboť nemá žádnou odbornou kvalifikaci ani nepodniká žádné kroky v tomto směru. Konečně žalovaný zdůraznil jazykovou bariéru mezi manžely, kteří jsou zcela odkázáni na použití překladáče.

13. Na základě výše uvedených skutečností žalovaný shrnul, že shromážděné důkazy tvoří logický řetězec skutkových okolností, jenž nevzbuzuje důvodné pochybnosti. Ze strany žalobce jde o „*marriage by deception*“, tedy situaci, kdy žalobce předstírá své city, ale nemá v úmyslu vést s občankou EU a ČR společný život; jde mu jen o získání víza. Z uvedených důvodů potvrdil prvostupňové rozhodnutí jako zákonné a správné.

III. Žaloba

14. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce uvedl, že brojí proti napadenému rozhodnutí v celém rozsahu. Napadené rozhodnutí je nezákonné a nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť žalovaný komplexně nevyhodnotil všechna relevantní kritéria, pokud jde o jeho vztah s manželkou. Žalovaný postupoval jednostranně směrem k závěru, že se jedná o účelové manželství. V novém posouzení důvodů pro neudělení víza se měl žalovaný zabývat jeho námitkami, což učinil pouze částečně.
15. Žalobce především zdůraznil, že rodinní příslušníci občanů EU mají nárok na získání víza, které může být omezeno pouze z důvodů taxativně uvedených v ustanovení § 20 odst. 5 ZPC. Členský stát nese v tomto směru důkazní břemeno. Žalobce dále odkázal na rámec stanovení tzv. indikativních kritérií a sdělení Evropské komise COM (2009) 313 a COM (2014) 604, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky údajných účelových sňatků mezi občany a EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU (dále jen „Příručka“).
16. V první řadě žalobce namítl, že napadené rozhodnutí je vystavěno přesně opačně, než předpokládá zmíněné EU *soft law*. Ze skutečností, které svědčily ve prospěch žalobce a opravdovost manželského vztahu žalovaný věnoval pouze jeden odstavec na s. 14 napadeného rozhodnutí. Jinak se žalovaný soustředil pouze na skutečnosti vyznívající v neprospěch žalobce. Žalobce poukázal na judikaturu NSS (rozsudek NSS ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017 či ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018).
17. Dále žalobce popřel, že by s manželkou neměli společné plány do budoucna a shodu ohledně financování domácnosti. Manželé shodně deklarovali úmysl žít v Uherském Hradišti a žalobce je uveden též v nájemní smlouvě k pronajatému bytu na adrese X. Žalobce dále uvedl na pravou míru slova své manželky ohledně plánování rodiny s tím, že nehodlají zplodit děti v manželství.
18. Žalobce namítl, že dostatečně přesně vyjádřil svou představu o budoucím zaměstnání na území ČR (u zaměstnavatele své manželky). To podle jeho názoru dokazuje, že sdílí s manželkou důležité detailní informace z našeho života. Výhledově by si s manželkou chtěli pořídit společný závazek v podobě koupě rodinného domu, což žalovaný také nijak nevyhodnotil. Žalobce zdůraznil, že s manželkou již komunikuje na běžné úrovni v českém jazyce. Po udělení krátkodobého víza hodlá vést společnou domácnost s manželkou, což je ovšem pouze jedna z indicií, že se o účelový sňatek nejedná. K tomu

žalobce odkázal na rozsudek NSS
53.

ze dne 14. 12. 2020, č. j. 3 Azs 380/2019-

19. Co se týká údajné jazykové bariéry, žalobce uvedl, že v současné době již ovládá český jazyk na komunikativní úrovni a překladáč již tedy s manželkou vůbec nepoužívá. K tvrzení, že nedokázal vyplnit dotazník při pohovoru na zastupitelském úřadě uvedl, že neumí používat latinské písmo a chtěl komunikovat v jazyce, v němž si je jistý. K užívání překladáče jako problému dorozumění mezi manželi odkázal na rozsudek NSS ze dne 18. 8. 2022, č. j. 1 Azs 28/2022-67).
20. Stran tvrzení žalovaného o tom, že se před svatbou manželé nikdy nesetkali, neodpovídá obsahu správního spisu. Žalobce poukázal na první setkání při dovolené manželky v hotelu X v Tunisku. Podle názoru žalobce míří toto indikativní kritérium na situace, kdy se manželé seznámili např. online a pak se uvidí teprve při uzavření sňatku.
21. Ohledně tvrzených neshod mezi manželi žalobce rozporoval závěry žalovaného ohledně neshod manželů stran jejich osobních údajů, okolností jejich prvního setkání a důležitých osobních informací. Podle jeho názoru jsou tyto závěry nepřezkoumatelné či účelově vyhocené. Specificky ohledně zásnub žalobce vysvětlil, že nabídka k sňatku padla ze strany manželky při videohovoru, ale následné předání prstýnků (což ona považovala za formální zásnuby) proběhlo skutečně až na pláži 24. 2. 2024 při návštěvě manželky v Tunisku. Žalobce též rozporoval tvrzení žalovaného, že zvolil „co nejméně formální a úsporný způsob svatby“, což se neopírá o žádné hmatatelné skutkové zjištění (na svatbě bylo přítomno 17 lidí).
22. Žalobce se vyjádřil i k věkovému rozdílu mezi manželi (28 let), který nijak nezastírali. Manželka je atraktivní žena a žalobce ji velmi miluje. Manželka byla již dříve vdaná s mužem, který byl o 10 let mladší. To svědčí o tom, že manželku přitahují spíše mladší partneři. Věkový rozdíl nevylučuje upřímný citový vztah, byť rozvíjený zčásti v online prostředí.
23. Pokud žalovaný hovořil o tom, že případ žalobce představuje typický *modus operandi*, je jeho povinností přezkoumatelně uvést, proč tyto závěry individuálně dopadají na případ žalobce, což v napadeném rozhodnutí neučinil.

IV. Vyjádření žalovaného a vyjádření osoby zúčastněné na řízení

24. Ve svém vyjádření žalovaný uvedl, že považuje žalobu za nedůvodnou. Jak rozhodnutí ZÚ Tunis o předmětné vízové žádosti žalobce, tak rozhodnutí žalovaného o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, je řádně právně i věcně odůvodněno, a tedy je i přezkoumatelné. Nelze se ztotožnit ani s žalobní námitkou nedostatečného zjištění skutkového stavu, neboť stav věci byl zjištěn do té míry, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. K možnostem zastupitelských úřadů při zjišťování skutkového stavu věci žalovaný odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 312/2017-35 ze dne 23. 2. 2018 (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 345/2017-36 ze dne 23. 5. 2018; č. j. 7 Azs 75/2018-22 ze dne 31. 5. 2018). Žalovaný v každém případě provedl dostatečně důkladné dokazování prostřednictvím provedení paralelního pohovoru s manželi, které mu umožnilo zjistit skutkový stav natolik, aby mohl ve věci rozhodnout.
25. S argumentací žalobce o jednostranném přístupu správních orgánů se žalovaný neztotožnil. Primárním účelem odůvodnění je informovat žalobce na základě jakých

důvodů dospěl správní orgán k negativnímu rozhodnutí ve věci. Pokud by bylo předmětné rozhodnutí postaveno zejména na okolnostech svědčících žalobci ve prospěch, pak by neplnilo svou primární funkci. Pokud by převažovaly pozitivní faktory, mělo by být vízum žalobci vydáno, a nebylo by třeba odůvodňovat jeho neudělení. S ohledem na shora uvedené se tak žalovaný nemůže s předmětnou žalobní námitkou ztotožnit.

26. Volný pohyb jakožto primární pravidlo lze v individuálních případech odůvodněných zneužitím práva omezit. Správní orgány nejprve zvažují známky toho, zda ke zneužití práva na volný pohyb nedošlo a až následně v případě pochybností přistupují k šetření. K jednotlivým případům správní orgány přistupují individuálně a veškeré skutečnosti posuzují jednotlivě a následně v jejich vzájemném souhrnu. Správní orgány mají unést důkazní břemeno do té míry, aby byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, přičemž tomuto správní orgány dostály.
27. Dále žalovaný uvádí, že zákonné důvody pro zamítnutí žádosti o vízum rodinnému příslušníkovi občana EU jsou stanoveny v § 20 odst. 5 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tedy došlo k implementaci čl. 35 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „Směrnice“). Směrnice dovoluje členským státům odepřít vstup, je-li pro to zákonný důvod. K tomuto žalovaný uvádí rozsudek Soudního dvora Evropské unie (velkého senátu) ve věci C-127/08 (bod 74).
28. Žalobce jeho manželka navštívila pouze jedenkrát, přičemž ihned v rámci prvního setkání přistoupili k uzavření manželství. Poté se již osobně setkali pouze dvakrát. Z povahy věci tak manželé ani nikdy nesdíleli společnou domácnost. Společný život páru tak není realizován, a tudíž do něho ani nemohlo být ze strany správních orgánů zasaženo.
29. Je nesporné, že indikativní kritéria byla využita jako vodítka pro posouzení věci, nicméně nelze souhlasit, že by jejich naplnění či nenaplnění mělo znamenat automatický závěr pro konstatování účelovosti manželství. Indikativní kritéria slouží správním orgánům jako vodítka, jak na věc nahlížet, neboť jak správně naznal ve svém rozsudku ze dne 31. 8. 2022, č. j. 41 A 31/2021-69 (bod 52) Krajský soud v Brně: *„Krajský soud si uvědomuje, že unesení důkazního břemene k prokázání účelovosti manželství, není pro správní orgány jednoduché.“*
30. Žalovaný dále znovu vyložil, že sňatek byl uzavřen po náhodném seznámení žalobce s jeho budoucí manželkou ihned v rámci prvního cíleného setkání páru. Žalovaný se nemůže ztotožnit s argumentací žalobce, který shledává hodnocení kritéria vzájemného setkání páru před svatbou za chybné. Žalovaný ani prvostupňový správní orgán nepochybil, když na společné setkání páru nahlíží z reálného hlediska, neboť seznámil-li se pár náhodně při dovolené manželky žalobce v Tunisku, nelze toto hodnotit jako cílené setkání. Proto žalovaný v napadeném rozhodnutí uzavřel, že bylo naplněno negativní indikativní kritérium týkající se setkání před svatbou.
31. Žalobcem vyjádřenému nesouhlasnému stanovisku ohledně interpretace správního orgánu týkající se společných plánů manželů do budoucna žalovaný konstatuje, že na otázku položenou manželům v paralelním pohovoru, zda pár plánuje založení rodiny, manželka žalobce uvedla *„Ne, neplánujeme.“* a žalobce *„Neplánujeme vůbec vlastní děti.“*

Možná v budoucnosti adoptujeme děti.“. K nyní uplatněné argumentaci v žalobním návrhu, že manželka měla na mysli něco jiného, nelze přihlížet. Oba manželé stvrdili záznam z provedeného paralelního pohovoru svým podpisem, aniž by jej rozporovali, a tudíž je žalobcova argumentace pouhým nepodloženým tvrzením, ke kterému nelze přihlížet.

32. K námitce nepřihlížení k argumentům v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza žalovaný konstatuje, že napříč svým rozhodnutím na argumentaci žalobce v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza reagoval. K vyjádření žalobce ohledně věkového rozdílu mezi ním a manželkou, jež považuje žalobce na rozdíl od žalovaného ku prospěchu věci, žalovaný konstatuje následující. Žalobce v řízení předložil mj. důkaz v podobě rozsudku o rozvodu předchozího manželství jeho ženy, ve kterém se konstatuje, že jedním z důvodů citového odcizení manželů byl desetiletý věkový rozdíl. V nyní posuzované věci mají manželé věkový rozestup dvaceti osmi let. Žalovaný poukázal na to, že dle judikatury jde minimálně o určitou indicii, která může podporovat závěr o účelovosti manželství.
33. K žalobní námitce, ve které žalobce uvádí, že v současné době již při telefonických hovorech s manželkou překladač vůbec nepoužívá a mluví spolu česky, žalovaný konstatuje, že se jedná o novou skutečnost, která neexistovala v době řízení o žádosti o vízum. S ohledem na koncentraci řízení zakotvenou v § 180e odst. 3 zákona o pobytu cizinců k předmětné skutečnosti nelze přihlížet.
34. Argumentace žalobce, že neumí psát latinkou, a proto nevyplnil úvodní dotazník při podání žádosti o vízum, je mimo jiné dalším z důvodů, které ZÚ Tunis vedl k zahájení širšího šetření ve věci, neboť existovala důvodná pochybnost o existující jazykové bariéře mezi manželi, která ostatně byla následně potvrzena. K argumentaci žalobce judikaturou Nejvyššího správního soudu týkající se používání překladače žalovaný konstatuje, že jen stěží lze za této situace uvěřit tomu, že si spolu manželé denně volají a hovoří spolu, jestliže přinejmenším jeden z nich toho v angličtině není schopen. Překladač sice vzájemnou komunikaci značně usnadňuje, nicméně jazykovou bariéru jím odstranit nelze, a proto správní orgány v jejich rozhodnutích dospěly k závěru, že tato přetrvává.
35. Ve svém vyjádření ze dne 16. 6. 2025 k věci osoba zúčastněná na řízení uvedla, že svého manžela v Tunisku navštívila znovu, a to v období od 6. 10. 2024 do 14. 11. 2024. Její zatím poslední návštěva manžela proběhla ve dnech od 2. 3. 2025 do 30. 3. 2025. Častější návštěvy nejsou možné z důvodu zaměstnání i finančních nákladů. V manželství se žalobcem se jedná o skutečný a hluboký vztah založený na vzájemné lásce, důvěře a každodenním kontaktu. Rozhodnutí o zamítnutí víza považuje za nesprávné. Odloučení od manžela má na osobu zúčastněnou negativní dopad. Je těžké zvládnout každodenní život bez jeho podpory. Osoba zúčastněná vyjádřila souhlas s veškerou žalobní argumentací.

V. Řízení před krajským soudem

36. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).
37. V souladu s ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž

vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí žalované.

38. Ze **správního spisu** žalovaného vyplývají následující relevantní okolnosti pro posouzení věci. Především je tam založena žádost o krátkodobé vízum ze dne 11. 11. 2024 s přílohami, které tvoří oddací list (datum uzavření manželství dne 2. 3. 2024), kopie francouzsky psaného osvědčení o uzavření manželství v Tunisku (M. B. Z.), kopie cestovních dokladů obou manželů (žalobce se narodil dne X, jeho manželka dne X), dodatek č. 4 ke Smlouvě o podnájmu bytu ze dne 1. 3. 2022 na adrese X, podle něhož žalobce též užívá předmět podnájmu ode dne 1. 7. 2024. Dále žalobce předložil tiskovou sestavu z chatu (Messenger, která dokumentuje komunikaci mezi ním a osobou zúčastněnou na řízení od 22. 9. 2023, pak zejména Vánoce roku 2024, jsou zde patrná i data videohovorů. Chatová konverzace dokumentuje vyjadřování vzájemných emocí, jak lásky a porozumění, tak i nedorozumění, zklamání ze vzájemné komunikace (14. 12. 2024). Na jednom místě dokonce osoba zúčastněná vyjadřuje zásadní pochybnosti nad tím, jaké jsou skutečné motivy žalobce k navázání vztahu s ní (27. 12. 2024). Nechybí tu ani projevy žárlivosti (zákaz mluvit s jinými muži). Příložené fotografie dokumentují průběh svatby, tak i předcházejícího pobytu v březnu 2024.
39. Se žalobcem i jeho manželkou byly provedeny pohovory ve dnech 12. 12. 2024 (se žalobcem na Velvyslanectví ČR v Tunisu) a s osobou zúčastněnou dne 13. 12. 2024 na cizinecké policii v Uherském Hradišti. Žalobce vypověděl, že věkový rozdíl 27 let nevnímá jako problematický, neboť manželka vypadá poměrně mladě. O věkovém rozdílu manželky a jejího předchozího manžela neví. O ruku ho požádala jeho manželka. Na svatbě se účastnila rodina žalobce, nikoliv rodina manželky. Tlumočeno bylo prostřednictvím překladáče. Žalobce se učí pomalu česky, zatím umí jen pár základních slov. S manželkou komunikuje výhradně česky za použití překladáče. Žalobce neumí používat latinská písmena. Vlastní děti neplánují. Manželka přestoupila od února 2024 na muslimskou víru. On manželku finančně nepodporuje, ona jeho pouze jednou. Mají smlouvu o rozdělení majetku, čemuž žalobce nerozumí, proč tomu tak je. Není mu známa výše nájmu, kterou platí manželka v ČR. Neví tedy, v jaké výši by přispíval na domácnost. Na otázku, zda někdy jeho manželku napadlo, že si ho mohla vzít z jiného důvodu než z lásky, odpověděl, že nikoliv.
40. Ohledně vzájemné komunikace vypověděla osoba zúčastněná, že komunikovala s se žalobcem nejprve přes překladáč, protože anglicky moc nemluví. Po dobu svého pobytu v Tunisku navštěvovala jeho nájemní byt ve městě X. Ve věkovém rozdílu nevidí žádnou překážku. Stran věkového rozdílu u jejího předešlého manžela v této okolnosti neviděla důvod rozpadu manželství. Byla to ona, kdo žalobci navrhl uzavření sňatku, přičemž o ruku ji žalobce požádal při jejím druhém pobytu (od 22. 2. 2024) v Tunisku dne 24. 2. 2024 na pláži. Zásnuby proběhly i s rodinou žalobce. Osoba zúčastněná na svatbě nikoho z neměla, obsah obřadu jí byl tlumočen přes překladáč. Od svatby navštívila Tunisko ještě jednou od 6. 10. 2024 do 14. 11. 2024. Výslovně uvedla, že se žalobce rychle učí česky, už se spolu i domluví česky. Jiným jazykem, než česky s ním nemluví, a když něčemu nerozumí, použije překladáč. Stran ekonomického zajištění žalobce uvedla, že žije nyní z úspor, protože hotel je zavřený. Ona má příjem cca 32 000 Kč měsíčně a invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Manžel vždy platil osobě zúčastněné v Tunisku ubytování, ale letenky jí neplatil. Podle jejího názoru se s manželem nehádají, spíše se vysvětlují. Do sňatku ji manžel nenutil, bylo to „z její hlavy“.

41. V žádosti o nové posouzení ze dne 16. 1. 2025 žalobce mj. uvedl, že sice v počátcích vztahu používali s manželkou ke komunikaci hlavně překladáč, ale žalobce se postupně začal učit česky a nyní již češtinu zvládá na komunikativní úrovni. V zásadě je obsah tohoto podání inkorporován do žalobní argumentace.

VI. Posouzení věci soudem

42. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).
43. V souladu s ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí žalované.
44. Krajský soud úvodem svého právního posouzení uvádí, že považuje případ v určitých ohledech za poměrně složitou a hraniční kauzu. Přitom krajský soud na jedné straně vzal v úvahu, že dokazování účelového charakteru manželství je opravdu velmi obtížné, a jednak to, že je v pochybnostech třeba usuzovat ve prospěch manželství a práv manželů (*in favorem matrimonii*). Krajský soud vycházel z relevantní právní úpravy, která je obsažena jednak v zákoně o pobytu cizinců (§ 20 ZPC), a dále z unijních pramenů týkajících se uplatňování společné vízové politiky. Podle ustanovení § 20 odst. 5 písm. e) ZPC platí, že *cizinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství*.
45. Uzavřením sňatku s občanem ČR žalobce získal postavení rodinného příslušníka občana EU [§ 15a odst. 1 písm. a) ve spojení s § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců]. Z tohoto titulu mu přísluší právo na vstup a pobyt v ČR přiznané směrnicí 2004/38/ES. Za účelem realizace tohoto práva má také nárok na udělení krátkodobého víza. Neudělení víza proto představuje omezení práva žalobce na vstup na území ČR. Takové omezení musí splňovat podmínky stanovené směrnicí 2004/38/ES. Ta v čl. 35 umožňuje odeprít právo přiznané směrnicí v případě zneužití nebo podvodu, například v podobě účelových sňatků.
46. Bližší definici pojmu účelový sňatek nebo postup při jejich odhalování, směrnice neobsahuje. Zákon o pobytu cizinců výslovně neurčuje konkrétní znaky, které by napomáhaly vymezit, v jakých případech lze manželství považovat za účelové. Posouzení, zda se jedná o účelové manželství, je otázkou skutkovou (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43, bod 23). Správní orgány musí zjistit skutkový stav v takovém rozsahu, aby o závěru o účelovosti manželství neexistovaly důvodné pochybnosti. Jako nezávazná výkladová vodítka lze využít Sdělení Komise a Příručku. To ostatně udělal i žalovaný.
47. Sdělení Komise definuje účelové sňatky jako „sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok“.

Sňatek není možné považovat za účelový pouze z toho důvodu, že je spojen s výhodou přistěhovalectví, nebo s jinou výhodou. Kvalita vztahu není pro použití článku 35 relevantní“.

48. Obdobně se k charakteru účelových sňatků vyjádřil také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40: „Pokud cizinec získá právní status manžela unijního občana a správnímu orgánu doloží vznik manželství, je na něj nutné pohlížet jako na rodinného příslušníka unijního občana, aniž by musel prokazovat pravost uzavřeného manželství. *Teprve v případě, pokud se správnímu orgánu podaří na základě řádných skutkových zjištění jednoznačně prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli v plánu vést společně manželský život, je možné uvažovat o účelovém manželství.* Jinými slovy, důkazní břemeno ohledně doložení nabytého právního statusu leží na cizinci, ale *za skutkové prokazování účelovosti manželství je plně odpovědný správní orgán.*
49. Účelové manželství lze považovat za obcházení zákona ve smyslu § 20 odst. 5 písm. e) ZPC. To plyne přímo z textu § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, který mezi způsoby obcházení zákona výslovně řadí účelově uzavřené manželství nebo účelové určení otcovství. Zákon o pobytu cizinců vychází z vyvratitelné domněnky, že manželství mezi cizincem a občanem EU je manželstvím řádným, neuzavřeným ve snaze obejít zákon (srov. rozsudky NSS ze dne 6. 8. 2015, č. j. 10 Azs 115/2015-38, bod [37], a č. j. 4 Azs 228/2015-40, bod [61]). Správní orgán nemůže v případě podezření, že by se mohlo jednat o účelově uzavřené manželství, vybírat pouze ty skutečnosti, které svědčí pro závěr, že manželství bylo uzavřeno účelově. Musí naopak nestranně posoudit skutečnosti svědčící pro i proti tomuto závěru. V případě pochybností musí dát přednost závěru, že manželství účelově uzavřeno nebylo (viz k tomu závěry NSS v rozsudku ze dne 26. 9. 2018, č.j. 10 Azs 68/2018 - 43).
50. Komise určila soubor indikativních kritérií, která poukazují na to, že je zneužití práv nepravděpodobné (pozitivní kritéria), anebo naopak nasvědčují tomu, že existuje možný úmysl zneužít práva přiznaná směrnicí výlučně s cílem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví (negativní kritéria). Mezi *pozitivní indikativní kritéria* patří to, že:
- manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím,
 - pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu,
 - pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu,
 - pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.).
51. Naopak v rámci *negativních indikativních kritérií* lze zohlednit to, že:
- pár se před svatbou *nikdy* nesetkal,
 - pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají,
 - pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí,
 - důkaz o peněžní částce nebo daru předaných za účelem uzavření sňatku (s výjimkou peněz nebo darů předaných jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí),

- v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu,
 - rozvoj rodinného života pouze v době přijatého příkazu k vyhoštění,
 - pár se rozvedl krátce potom, co dotyčný státní příslušník třetí země získal právo pobytu.
52. Tato kritéria by však správní orgány měly považovat pouze „za *podněty pro zahájení vyšetřování*“, aniž by z nich bylo možné vyvozovat automatické závěry výsledků nebo dalšího šetření“ (viz Sdělení Komise, oddíl 4.2). Pokud krajský soud uplatnil uvedená východiska na případ žalobce, dospěl k následujícím závěrům.
53. K námitkám žalobce směřujícím proti posouzení účelovosti manželství žalobce krajský soud uvádí následující. Příběh o uzavření manželství při druhém setkání žalobce a osoby zúčastněné na řízení až příliš dobře zapadá do schématu sňatků uzavíraných za účelem získání oprávnění k pobytu (srov. kupř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Azs 410/2017- 96). V tomto rozsahu jsou úvahy žalovaného o typickém „*modu operandi*“ opodstatněné, neboť tento má svůj odraz i v rozhodovací činnosti správních soudů (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 5. 2022, č.j. 33 A 12/2022-44). Jak ovšem požadují výkladové pomůcky k aplikaci čl. 35 Směrnice, pro posouzení účelovosti je klíčovým znakem *vylučný účel* takového jednání, který je třeba zjišťovat z věcného kontextu případu.
54. Podle názoru krajského soudu žalovaný správně dovodil, že manželství žalobce bylo uzavřeno za cílem získání nároku na udělení pobytového oprávnění (práva volného pohybu). Ovšem na druhé straně nelze bez důvodných pochybností zcela dovodit, že to byl *jediný účel* jednání žalobce a osoby zúčastněné na řízení. Je zcela zřejmé (a to i z doložené elektronické konverzace), že mezi žalobcem a jeho manželkou v době, kdy uzavřeli sňatek, neexistoval hluboký a trvalý partnerský vztah, neboť se setkali teprve podruhé. Manželé se ve svých výpovědích při pohovorech shodují v tom, že nabídku sňatku jako první vznesla osoba zúčastněná na řízení, a následně teprve proběhla žádost o ruku ze strany žalobce.
55. Co se týká tvrzeného jednostranného charakteru odůvodnění napadeného rozhodnutí, je třeba přisvědčit žalobci, že posouzení většiny indikativních kritérií vyznívá v neprospěch žalobce, a to ne vždy zcela korektně. Je samozřejmě také pravdou, že rozhodnutí o neudělení víza musí být založeno na tomu odpovídající argumentaci, která musí dostatečně ospravedlnit odeprání práva volného pohybu rodinnému příslušníku občana EU. Krajský soud poukáže na tendenční argumentaci žalovaného u jednotlivých namítaných kritérií.
56. Pokud se jedná o představu o společném životě (zaměstnání, bydlení, závazky), krajský soud nesdílí závěry žalovaného, že byla nedostatečná. Manželé se v obou pohovorech shodli na tom, že prozatím budou bydlet v nájemním bytě v Uherském Hradišti a do budoucna by uvažovali o společném bydlení v domě. V tom krajský soud neshledává žádný rozpor ani nedostatečnost. Stran představy o zaměstnání v ČR jde jistě o určitou idealizaci, že bude žalobce určitě zaměstnán u zaměstnavatele osoby zúčastněné (zařízení sociální péče). Na rozdíl od jiných druhů pobytových oprávnění tu však žalobce není povinen prokázat, že má zaměstnání domluveno či zařízeno. Krajský soud tu shledává

příliš tendenční přístup žalovaného k posouzení této otázky. Rozhodně z vyjádření žalobce a osoby zúčastněné nelze dovodit, že by neplánovali vést v ČR společný život. Představa o detailech soužití, kterou požadoval žalovaný, jde nad rámec standardního hodnocení tohoto kritéria.

57. Klíčovým argumentem je vyhodnocení otázky komunikační bariéry mezi manželi, kterou žalovaný opakovaně uváděl jako důvod nefunkčnosti manželského vztahu. Z předložené komunikace skrze elektronické prostředky (kde ovšem není záznam videohovorů) je patrné, že se manželé spolu dorozumívali v doloženém období prostřednictvím překladáče. Ovšem žalobce od počátku jak při pohovoru tak i v žádosti o nové posouzení důvodů pro neudělení víza tvrdil, že se učí česky a zlepšuje se mu jazyková kompetence. To ovšem žalovaný nijak nezohlednil ani blíže nešetřil. Pokud při pohovoru žalobce nebyl schopen přečíst české věty, lze tomu porozumět, neboť mluvený a písemný projev jsou odlišné jazykové kompetence. Neznalost latinky vytváří skutečnou bariéru pro porozumění psanému projevu. Lze přitakat tomu, že překladáč v takových typech vztahů je jedinou praktickou možností pro udržení vzájemné komunikace.
58. Krajský soud se zabýval efektem těchto problémů s komunikací na vzájemný vztah manželů. Z doložené konverzace je patrné, že občasné nedorozumění mezi manželi, která tam jsou dokumentována, jsou z větší části přičitatelná překladáči. Krajský soud však upozorňuje i na další nedorozumění, která dokumentují váhání mezi oběma partnery o podstatě a povaze jejich vztahu. To je však lidsky zcela pochopitelné. Přesto je zřejmé, že vzájemný vztah mezi manželi i přes tyto komunikační problémy vydržel, o čemž svědčí i vyjádření osoby zúčastněné na řízení. Překladáč přitom může být zcela dostatečným komunikačním prostředkem, a to zejm. v raných fázích partnerského vztahu. To konec konců vyplývá i z předložené elektronické komunikace (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2022, č.j. 1 Azs 28/2022 – 67). Samotná komunikace skrze překladáč rozhodně není stěžejním důkazem o účelovosti manželství.
59. Krajský soud se dále zabýval setkání před svatbou. V širším slova smyslu jde o otázku délky a intenzity předmanželského soužití. Žalovaný i poté, co v žádosti o nové posouzení důvodů žalobce upozorňoval na to, že k uzavření sňatku nedošlo při prvním setkání, stále tvrdí (a to i ve vyjádření k žalobě), že se manželé před uzavřením sňatku cíleně nesetkali. Krajský soud považuje tuto argumentaci za poměrně extenzivní ve vztahu ke znění dotčeného indikativního kritéria, které pracuje s dikcí „*nikdy nesetkali*“. Žalovaný výkladem modifikuje toto indikativní kritérium tak, že do něho vkládá znak intencionality (zamýšlenosti) a finality (cílenosti) setkání. Takový výklad pak rozšiřuje dosah tohoto kritéria i na situace, kdy dojde k seznámení při prvním fyzickém setkání budoucích manželů, jak tomu bylo v případě žalobce. Tento výklad je dezinterpretací dotčeného kritéria.
60. Krajský soud odkazuje na obdobnou judikaturu (zejm. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Azs 410/2017-96) a z níž se podává, že samotná délka předmanželského soužití není sama o sobě klíčovou indicií pro závěr, že manželství bylo uzavřeno účelově. Velmi důležité je také posouzení dalšího vývoje manželského vztahu, který již trvá (k datu vydání tohoto rozsudku) rok a půl. Manželé se setkávají a

komunikují spíše na dálku, což je ale pochopitelné (tvrzené důvody – omezená dovolená osoby zúčastněné na řízení i nákladnost cestování do Tuniska) jsou logické a odpovídají zjištěným skutkovým okolnostem (příjmu žalobkyně a druhu práce, který vykonává). Došlo minimálně k dalším dvěma setkáním manželů v Tunisku. To jsou důležité okolnosti, které žalovaný vyložil v neprospěch žalobce, ačkoliv na nich není dle přesvědčení soudu žádný negativní význam v otázce možné účelovosti manželství žalobce a osoby zúčastněné.

61. Krajský soud proto uzavírá, že některé indicie vypovídající o účelovém charakteru manželství žalobce jsou ve věci nepochybně dány (kupř. vysoký věkový rozdíl, způsob uzavření manželství po relativně krátké známosti na dovolené i nedostatečná povědomost o úpravě majetkových vztahů na straně žalobce). Ale to ještě k prokázání účelovosti manželství nestačí, a jak potvrzují dokumenty Komise EU i judikatura v těchto věcech, je třeba provést *další šetření*, aby se vyjevil celkový charakter manželského soužití. V pochybnostech je pak třeba usuzovat *in favorem matrimonii*, jak už krajský soud předeslal.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

62. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc k dalšímu řízení žalovanému. V dalším řízení je žalovaný povinen buď opětovně důkladněji prověřit negativní indicie vedoucí k závěru o účelovosti manželství žalobce, anebo udělit krátkodobé vízum.
63. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci úspěšný žalobce má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení (výrok II.) Ze spisu vyplývá jako jediný uznatelný náklad zaplacený soudní poplatek ve výši 3000 Kč. Proto přiznal krajský soud právo na náhradu nákladů řízení v tomto rozsahu. Osobě zúčastněné na řízení nebyla uložena žádná povinnost, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. října 2025

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce

